

Activiteitenplan

initiatief Uitvoeringsagenda Faro

Dit model voor een activiteitenplan hoort bij de Subsidieregeling Uitvoeringsagenda Faro. Uw activiteitenplan met bijhorende begroting dienen ter beoordeling van uw initiatief. Hiertoe plaatst u enerzijds uw activiteitenplan op <https://faro.cultureelerfgoed.nl> (het Faro platform). Deelnemers van het platform kunnen op deze manier een reactie geven op uw initiatief. Anderzijds legt u zowel het(zelfde) activiteitenplan als ook de begroting voor door dit toe te sturen aan faro@cultureelerfgoed.nl. Op het Faro platform vindt u meer informatie over de procedure en criteria.

Onderstaande gegevens worden ingevuld door de organisatie/persoon die uiteindelijk ook de formele subsidieaanvraag zal indienen en tevens de subsidie op diens rekening ontvangt.

Naam organisatie: Stichting DutchCulture, Dutch Center for International
Cooperation
Contactpersoon: [REDACTED], adviseur Europe + Heritage
E-mailadres: [REDACTED]
Telefoonnummer: [REDACTED]

Naam initiatief: Democratie als levend erfgoed
Totale kosten: 93.280 euro
Gevraagde subsidiebijdrage: 59.560 euro
Bedrag cofinanciering door derden: 8.600 euro
Bedrag eigen bijdrage: 25.120 euro
Inzet vrijwilligers in uren: 640

1. Met welke vorm(en) van cultureel erfgoed heeft uw initiatief van doen?

(u kunt meerdere vakjes aankruisen)

- ☒ Integrale benadering van cultureel erfgoed
- ☐ Archeologie
- ☐ Gebouwd en aangelegd (groen) erfgoed
- ☐ Cultuurlandschap
- ☐ Roerend erfgoed
- ☐ Mobiel erfgoed
- ☒ Immaterieel erfgoed
- ☐ Oral History
- ☐ Archieven
- ☐ Digital born erfgoed
- ☐ Andere vorm, te weten Klik of tik om tekst in te voeren.

2. Geef een korte omschrijving (maximaal 400 woorden) van het initiatief, waarin u beknopt de aanleiding, de hoofdactiviteit en het doel formuleert.

De democratie in zijn huidige vorm is ontstaan in Europa. Van de Akropolis in de vijfde eeuw voor Christus en de Franse Revolutie in 1789 tot verzetsstrijders tegen totalitaire regimes: talloze momenten en personen hebben bijgedragen aan het verankeren van democratische rechten in de wet en het creëren van de ruimte voor dialoog die belangrijk is voor een democratie. De Europese Unie heeft democratische waarden vastgelegd in het Verdrag van de Europese Unie – ook wel bekend als de Europese 'grondwet'. Formeel hebben alle 27 lidstaten van de EU een democratisch bestuur, maar in praktijk niet. In verschillende Europese landen staan democratische waarden onder druk, zoals een goed functionerende rechtsstaat, vrijheid van meningsuiting en persvrijheid.

Nederlandse jongeren weten minder over democratie dan leeftijdsgenoten in vergelijkbare, Europese landen (Kohnstamm Instituut, "Nederlandse jongeren weten weinig over democratie"). Maar jongeren zijn over het algemeen positief over de democratie en steunen die, zo bleek uit onderzoek eerder dit jaar (Universiteit van Amsterdam, "Nederlandse jongeren steunen democratie, maar er is een grote opleidingskloof"). Hun democratische betrokkenheid is echter sterk afhankelijk van hun opleidingstype en sociale achtergrond. Juist op school en thuis bepalen jongeren namelijk hun politieke voorkeur en de rol die zij in de democratie spelen en daar wijken ze later weinig vanaf (Sociaal en Cultureel Planbureau, "Hoe kijken Nederlanders naar onze democratie en rechtsstaat"). Juist daarom zijn jongeren die (bijna) stemgerechtigd en volop in ontwikkeling zijn, van 16 tot 30 jaar, een belangrijke groep in dit project.

Participatie is essentieel voor het functioneren van een democratie. Een parlement, gerechtshof en stemlokaal werken immers alleen als er mensen debatteren, pleiten, gaan stemmen en toezicht houden. Het borgen van de democratie en democratische waarden is een verantwoordelijkheid van iedereen en voor elke dag, maar vereist democratisch zelfvertrouwen.

Het Europese samenwerkingsproject *Democratie als levend erfgoed* benadert de democratie als erfgoedpraktijk: iets dat mensen actief vormgeven, doorgeven en actualiseren. We verbinden erfgoedinstellingen, die ervaring hebben met het borgen van erfgoed, aan bibliotheken uit Europa die functioneren als *democracy hubs*, en aan jongeren, die zo betrokken worden bij erfgoed en democratie.

Het project bestaat uit vijf activiteiten:

1. een jongerenonderzoek onder erfgoedinstellingen over de betekenis van democratie als levend erfgoed;
2. een themasessie tijdens The Europe Challenge Summit in juni 2026 met erfgoedinstellingen uit Nederland en bibliotheken uit heel Europa;
3. een verdiepend vierdaags uitwisselingsprogramma met Europese bibliotheken en Nederlandse erfgoedorganisaties;
4. monitoring en onderzoek naar participatie en overdracht van democratische waarden;

5. actieve kennisdeling via een handreiking, publieksbijeenkomst en internationale presentaties.

Het doel is om jongeren meer *tools* voor democratisch zelfvertrouwen te geven. Hiertoe verbinden we de erfgoedsector en bibliotheekensector aan elkaar op Europees niveau, samen met jongeren. Daarnaast dienen de uitkomsten van dit project als inspiratie voor een nieuwe benadering van erfgoed en hebben we de ambitie om deze te delen met de hele culturele sector en beleidsmakers.

3. Omschrijf wat het beoogde eindresultaat is.

De doelstellingen van het project zijn:

- Democratie onderzoeken als levend erfgoed vanuit verschillende Europese perspectieven en sectoren.
- Erfgoedinstellingen, bibliotheken en burgers kennis laten uitwisselen over participeren in de democratie.
- Erfgoedinstellingen en bibliotheken (meer) met elkaar laten samenwerken, door kennismaking en kennisuitwisseling
- Bewustzijn vergroten over democratie als iets wat gedragen, onderhouden en heruitgevonden wordt door gemeenschappen.
- Democratisch zelfvertrouwen van jongeren vergroten.
- Samenwerking en solidariteit tussen Europese samenwerkingspartners en landen versterken.

Beoogde eindresultaten:

- In mei 2026 een artikel op basis van eigen onderzoek over democratische waarden en de erfgoedsector in Nederland gepubliceerd op de website van DutchCulture en op social media.
- Een netwerk van 20 jongeren uit heel Nederland die input leveren voor het project.
- In juni 2026 een inhoudelijk, Europees evenement van 4 uur voor erfgoedinstellingen, bibliotheken en hun gemeenschappen over democratie.
- Een groter Europees netwerk en een groter gevoel van Europese verbondenheid onder de deelnemende erfgoedinstellingen en bibliotheken.
- Een groter gevoel van democratisch zelfbewustzijn onder de deelnemende gemeenschappen.
- In 2027 waardevolle opbrengsten van het project die op een toegankelijke manier worden gedeeld en de erfgoedsector in Nederland en Europa inspireren om met democratie als levend erfgoed te gaan werken voor jongeren.

4. Neem hieronder puntsgewijs op welke deelactiviteiten of processtappen worden uitgevoerd. Ga daarbij uit van maximaal 8 activiteiten/processtappen. Omschrijf per activiteit/processtap:

- de aard, omvang, duur en wijze van uitvoering van de activiteit;
- de doelstelling, resultaten of producten.

Indien gewenst kunt u dit ook als aparte bijlage bijvoegen.

Activiteit 1: Jongerenonderzoek: democratie als levend erfgoed? - februari tot mei 2026

Het project Democratie als levend erfgoed start met participatief onderzoek door een jonge onderzoeker, verbonden als stagiair aan DutchCulture. Deze jongere, met kennis van het Nederlandse erfgoedveld, wordt begeleid door adviseurs van DutchCulture. Het project biedt de kans om een

inhoudelijke stagiair aan de te nemen gekoppeld aan het Europa + Erfgoed Programma van DutchCulture en te voldoen aan de vraag die ons bereikt vanuit het (beginnende) erfgoedveld en onderwijs. Als jongere is een stagiair de eerste participant in het project.

Het onderzoek zoekt naar antwoorden op de vragen: wat is het levend erfgoed van de democratie, wat geef je door en hoe doe je dat? Het doel is om inzicht te krijgen in hoe Nederlandse erfgoedinstellingen zich bezighouden met democratische waarden en actieve democratische participatie, met bijzondere aandacht voor jongeren als erfgoedgemeenschap. De onderzoeker voert gesprekken met twintig jongeren en erfgoedinstellingen die hun collecties of activiteiten verbinden aan democratische waarden, of dat in potentie kunnen doen. Jongeren worden niet alleen geïnterviewd, maar denken ook mee over de vraagstelling en delen hun ervaringen via storytelling.

Het onderzoek vindt plaats van maart tot april 2026, rond de gemeenteraadsverkiezingen in Nederland op 18 maart 2026. Dit zorgt voor een vergroot maatschappelijk bewustzijn van de democratie. De resultaten worden gedeeld via een artikel op de website van DutchCulture en vormen input voor de vervolgbijeenkomsten.

Activiteit 2: The Europe Challenge Summit 2026: hoe staat het met jouw democratisch zelfbewustzijn? - juni 2026

Tijdens The Europe Challenge Summit (3-5 juni 2026) in Amsterdam komen zestig medewerkers van Europese bibliotheken én zestig vertegenwoordigers van de gemeenschappen die bij deze bibliotheken horen bijeen. Als onderdeel hiervan organiseren wij een themasessie van een halve dag waarin zij samen met Nederlandse erfgoedinstellingen en jongeren in gesprek gaan over de vraag: hoe kan democratie als levend erfgoed beschouwd, geborgd en doorgegeven worden? De meeste sessies van The Europe Challenge Summit vinden plaats in de OBA Oosterdok, maar sommige programma-onderdelen worden op andere (erfgoed)locaties in de stad georganiseerd. De themasessie over democratie als levend erfgoed leent zich daar ook goed voor.

The Europe Challenge Summit is het afsluitende onderdeel van The Europe Challenge 2025-2026: een project van de European Cultural Foundation dat Europese bibliotheken met elkaar verbindt. Onderdeel van het project is een training om de functie als democracy hubs (nog) beter te benutten. De deelnemende bibliotheken worden gestimuleerd om niet alleen informatie te verschaffen, maar ook aan te zetten om democratie actief vorm te geven: desinformatie bestrijden, actief burgerschap promoten, en verschillende vormen van digitale, sociale en maatschappelijke geletterdheid stimuleren. Hiervoor maken ze gebruik van verschillende modellen van democratische participatie, waarin ze getraind worden door trainers van Aarhus Public Library.

Voor het project Democratie als levend erfgoed selecteren wij acht (oud-)deelnemers aan The Europe Challenge: bibliotheken uit Europa die dit jaar of eerder hebben deelgenomen het programma en sindsdien hun rol als democracy hub ambitieus verder hebben ontwikkeld. Denk bijvoorbeeld aan een bibliotheek die te maken heeft met politieke of maatschappelijke censuur, gemarginaliseerde groepen steunt in een context van een afbrokkelende democratie en experimenteert met nieuwe formats voor lokale democratie. Zij nemen deel samen met vertegenwoordigers van hun gemeenschappen. Veel van de bibliotheken werken specifiek met jongeren.

Uit Nederland nodigen we erfgoedinstellingen uit samen met een jongere uit hun erfgoedgemeenschap (bijvoorbeeld een vrijwilliger, stagiair of andere betrokkene). Zij kunnen te maken hebben met vergelijkbare thema's als de Europese bibliotheken; daarnaast hebben zij veelal ook ervaring met het werken met jongeren en het behandelen van thema's die van belang zijn voor de

democratie. Denk bijvoorbeeld aan archieven die zorgen voor informatievoorziening, het ontsluiten van collecties en het geven van context bij beladen erfgoed. Voor bibliotheken is het van grote toegevoegde waarde om partners uit andere sectoren, zoals de erfgoedsector, te ontmoeten en te merken dat ze gelijkgestemden kunnen vinden.

Trainers van Aarhus Public Library zullen tijdens de sessie verschillende modellen van democratische participatie toelichten. Deze vormen de basis voor de uitwisseling over ervaringen en hun toepasbaarheid op de erfgoedsector. Bijvoorbeeld Democracy Fitness: een Deens model dat tien "democratische spieren" inzet om mensen in beweging te brengen voor de democratie. Wat is borgen en hoe kan de klassieke erfgoedbenadering van erfgoedzorg toegepast worden op de democratie? Op welke manier kunnen bibliotheken en erfgoedinstellingen (nog) beter samenwerken? Wat kunnen erfgoedinstellingen leren van bibliotheken om het democratisch zelfvertrouwen te bevorderen? Op welke manier kunnen zij een *safe space* bieden aan iedereen die wil participeren in de democratie als levend erfgoed?

Aarhus Public Library bestaat uit bibliotheek Dokk1 en 17 andere bibliotheken in de stad. Sinds 2020 houdt Aarhus Public Library zich intensief bezig met de bijdrage van bibliotheken aan een sterke democratie. Participatie van alle burgers staat daarin centraal. Het is altijd een hoofdtaak geweest voor openbare bibliotheken om te zorgen voor vrije en gelijke toegang tot kennis en informatie. Aarhus Public Library is inhoudelijk betrokken bij de opzet en invulling van de sessie tijdens The Europe Challenge Summit.

Museum Ons' Lieve Heer op Solder is inhoudelijk betrokken bij dit onderdeel van het project. Hun educatieprogramma *Voices of Tolerance* voor vmbo- en mbo-leerlingen verbindt het erfgoed uit het museum aan actuele vragen uit het leven van jongeren rond het thema tolerantie. Het museum wil deze ervaringen delen met het erfgoedveld en de andere deelnemers aan de activiteit.

De sessie is participatief van opzet en wordt gemodereerd door een jongere, bijvoorbeeld van Erfgoed Jong of ESACH (European Student Association for Cultural Heritage). Deelnemers reflecteren op hun rol in het beschermen van de vrije publieke ruimte, het omgaan met polarisatie en het borgen van democratisch erfgoed. De sessie biedt ruimte aan voorbeelden uit de praktijk en legt de basis voor verdere samenwerking in het najaar. Het doel is uitwisseling en co-creatie van nieuwe benaderingen waarin erfgoedinstellingen en bibliotheken samen democratische waarden versterken.

Onder de deelnemers wordt een enquête afgenomen via Cigarbox om de opbrengsten en input van deelnemers op te halen.

Activiteit 3: Deep dive into democracy – juli tot oktober 2026

In september organiseren we een intensief vierdaags programma waarin vertegenwoordigers van de acht Europese bibliotheken (ook betrokken bij activiteit 2) met ruime ervaring als democracy hubs de diepte ingaan met Nederlandse erfgoedinstellingen. Het doel is om kennis uit te wisselen en samen te onderzoeken hoe zij de democratische waarden, door deze te benaderen als levend erfgoed, beter kunnen overdragen aan jongeren die ze al bereiken en nog niet bereiken. Dit doen ze door bezoeken, dialogen en workshops.

Speciale aandacht gaat uit naar bibliotheken die te maken hebben met democratische waarden die onder druk staan, bijvoorbeeld door censuur, minder financiering of politieke druk. Erfgoedinstellingen kennen een deel van deze uitdagingen ook, of behandelen deze onderwerpen in hun publiekspresentaties, collecties, of educatieprogramma's.

Het vierdaagse programma zal ook in het teken staan van het versterken van bibliotheken en erfgoedinstellingen om grenzen te stellen, polarisatie tegen te gaan en democratische waarden te bevorderen. Welke preventieve maatregelen kunnen de instellingen nemen om democratische waarden te garanderen? De uitkomsten worden gedeeld met beleidsmakers, voor wie we ook een bijeenkomst organiseren. Bibliotheken en erfgoedinstellingen zijn immers vaak door de (lokale) overheid gefinancierd.

We hebben de keus gemaakt om activiteit 2 en 3 niet te combineren en na elkaar te laten plaatsvinden. Hoewel dit wel voor minder reisbewegingen zou zorgen, is het voor veel mensen lastig en onwenselijk om meer dan een week weg te zijn van huis en gezin voor een buitenlands (werk)bezoek. Ook leert de ervaring dat acht vertegenwoordigers van bibliotheken en acht vertegenwoordigers van gemeenschappen een te grote groep vormen voor vruchtbare kennisuitwisseling, daarom beperken we activiteit 3 tot tien personen.

DutchCulture heeft veel ervaring met het organiseren van internationale programma's voor kennisuitwisseling: vaak bilateraal, maar ook multilateraal zoals dit Europese programma met deelnemers uit veel verschillende landen. Belangrijkste doelen van het programma zijn het verdiepen en verbeteren van internationale culturele samenwerking en een bijdrage leveren aan professionalisering, capaciteitsopbouw, marktverruiming en de opbouw van een duurzaam netwerk.

Activiteit 4: Samenwerking met studenten voor analyse en activatie – september 2026 tot januari 2027

In de periode september 2026 tot januari 2027, een academisch semester, werken we samen met een masterprogramma aan een Nederlandse universiteit op het gebied van erfgoedstudies, (publieks)geschiedenis of cultuurstudies. Hiervoor loopt het eerste, verkennende contact met partners en dit wordt de komende maanden verder uitgewerkt. Studenten analyseren het internationale programma (activiteit 3), de werking van participatieve processen en de overdracht van democratische waarden als erfgoed. De studenten werken nauw samen met jongeren - hun leeftijdsgenoten - bij het verzamelen en duiden van de data, net als met erfgoedinstellingen en bibliotheken.

Het onderzoek resulteert in academisch onderzoek, maar in overleg met de studenten ook in een toegankelijke vorm voor een breed publiek. Bijvoorbeeld een blog, artikel of podcast: DutchCulture begeleidt de studenten hierbij. Het doel is de kennis uit het project te borgen en te delen, zodat erfgoedinstellingen en bibliotheken hier (ook) zelf mee aan de slag kunnen.

Activiteit 5: Kennisdeling – januari tot maart 2027

De inzichten, ervaringen en methoden die in het project Democratie als levend erfgoed zijn opgedaan, worden actief gedeeld met erfgoedgemeenschappen, beleidsmakers en professionals in binnen- en buitenland. Daarbij is de insteek niet alleen informeren, maar ook inspireren, uitnodigen tot dialoog en het bevorderen van toepassing in de praktijk.

De uitkomst van het project is een toegankelijke online publicatie (in het Nederlands en Engels) met korte essays over de methodiek (bijv. democracy fitness, participatief onderzoek), reflecties van deelnemende instellingen en tips voor toepassing in andere contexten, zoals klimaatactivisme. Deze wordt gepubliceerd op de website van DutchCulture en gedeeld via partnernetwerken (European Culturak Foundation) en magazines.

We onderzoeken de mogelijkheden om het project te presenteren op (inter)nationale platforms op het gebied van erfgoed en bibliotheken.

5. Planning: geef aan hoe de deelactiviteiten/processtappen in de tijd worden uitgevoerd.
Indien gewenst kunt u dit ook als aparte bijlage bijvoegen.

Het project loopt van februari 2026 tot maart 2027. De resultaten van het project worden gedeeld, waardoor de impact van het project langer voortduurt. De werkwijze van het project kan ook worden toegepast in andere contexten, bijvoorbeeld op het gebied van activisme of buurtparticipatie.

De tijdlijn is als volgt:

- Februari – mei 2026: activiteit 1 (onderzoek en opzet project), voorbereiding activiteit 2 (The Europe Challenge Summit event) en voorbereiding activiteit 3 (deep dive into democracy)
- Juni 2026: activiteit 2, voorbereiding activiteit 3.
- Juli – oktober 2026: voorbereiding activiteit 3 in juli en augustus, tevens zomerperiode. Activiteit 3 vindt plaats in september of oktober, de datum en invulling van de activiteit wordt bepaald samen met de deelnemers aan het programma (bibliotheken en erfgoedinstellingen). Start activiteit 4 (analyse door studenten) in september.
- September 2026 – januari 2027: Activiteit 4, deels overlap met activiteit 3.
- Januari – maart 2027: Activiteit 5 (kennisdeling).

In de Uitvoeringsagenda Faro – deel I is door het erfgoedveld opgetekend wat de betekenis is van het Verdrag van Faro voor de Nederlandse erfgoedzorg en hoe het daar invulling aan wil geven. Om in aanmerking te komen voor een financiële bijdrage moet uw initiatief bijdragen aan de implementatie van het Verdrag van Faro in het functioneren van de Nederlandse erfgoedzorg. De mate waarin uw initiatief hieraan voldoet wordt meegenomen in de beoordeling. Daarover gaan de volgende vijf vragen.

6. Aan welke Faro-kernwaarde(n) zoals opgenomen in de Faro Uitvoeringsagenda – deel I voldoet het initiatief?

- ☐ Participatie in de volle breedte
- ☒ Open houding voor andere erfgoedopvattingen
- ☐ Erfgoed midden in de samenleving

7. Omschrijf op welke wijze het initiatief voldoet aan de geselecteerde Faro-kernwaarde(n).

Democratie is waarop het Verdrag van Faro op gestoeld is; zie artikel 1, 3 en 4 van het Verdrag zelf. Een vraag die dan direct opkomt is: wat is dan het erfgoed van de democratie, wat geef je door en hoe doe je dat?

De democratie in Europa zien als levend erfgoed vraagt om een open houding voor andere erfgoedopvattingen. Vanwege het levende karakter, verandert dit erfgoed van dag tot dag. Hoe geven we de democratie vorm, hoe ver mag jouw vrijheid gaan ten koste van mijn vrijheid, hoe zorgen we ervoor dat mensen verschillende (politieke) voorkeuren kunnen hebben en deze mogen uiten, zonder dat dit verregaande polarisatie oplevert?

Net als andere vormen van erfgoed, vervalt de democratie wanneer niet genoeg mensen actief voor haar zorgen. Democratie is als een voedzame bodem: van groot belang, maar je wandelt er gedachteloos overheen totdat je begint met tuinieren en aandacht en bewondering krijgt voor alles wat erin groeit en bloeit. Meer nog dan beheer en behoud gaat het bij de democratie om het voortdurend

bouwen en ontwikkelen. Dat willen we in het project Democratie als leven erfgoed gaan doen, samen met erfgoedorganisaties, bibliotheken en jongeren als partners.

8. Aan welke thema's en de daarbij door het erfgoedveld geformuleerde doelen (inzet) in de Uitvoeringsagenda Faro – deel I draagt uw initiatief substantieel bij? Er zijn in principe meerdere thema's mogelijk. Raadpleeg voor de beantwoording van deze vraag de uitwerking van de thema's in de Uitvoeringsagenda Faro – deel I.

- ☐ Erfgoed als hulpbron en partner in het sociale domein
- ☐ Democratische vernieuwing
- ☐ Dynamische leefomgeving
- ☐ Waarderen van erfgoed
- ☐ Meerstemmigheid
- ☐ Oral History
- ☐ Digitaal erfgoed
- ☐ Archieven
- ☐ Archeologie
- ☐ Caribisch Nederland
- ☒ Internationaal
- ☐ Erfgoedbewustzijn en educatie
- ☐ Ondersteuning erfgoedparticipatie
- ☐ Opleidingen
- ☐ Werkwijzen en wegwijzen
- ☐ Financiering erfgoedinitiatieven

Geef (indien meerdere thema's aangekruist) aan wat naar uw mening het hoofdthema van uw initiatief is. Bij de beoordeling wordt vooral naar dit thema gekeken.

9. Omschrijf voor het hoofdthema (en - indien relevant - maximaal 2 andere thema's) hoe uw initiatief aansluit bij de in de Uitvoeringsagenda Faro – deel I omschreven doelen en vraagstukken. Raadpleeg voor de beantwoording van deze vraag de uitwerking van de thema's in de Uitvoeringsagenda Faro – deel I.

Van de zestien thema's van de Uitvoeringsagenda Faro – deel I past dit project bij het thema 'Internationaal', vanwege de Europese benadering en vanwege de historische én actuele verbanden die bestaan tussen de Nederlandse en Europese democratie. In een tijd van toenemende focus op de eigen natiestaat, kiezen DutchCulture en de European Cultural Foundation nadrukkelijk voor de internationale benadering vanuit het geloof dat kennismaking, kennisuitwisseling en samenwerking het begrip in de ander vergroot. In dit project én in onze dagelijkse praktijk werken wij aan het gemeenschappelijk erfgoed van Europa en een gevoel van een gedeelde Europese identiteit.

10. Omschrijf beknopt (maximaal 400 woorden) op welke wijze het initiatief een structurele verandering teweeg kan brengen ten opzichte van het huidige functioneren van de erfgoedzorg. *Denk bijvoorbeeld aan bewustwording van een veranderopgave, systeemaanpassing, schaalsprong, nieuwe coalities, verdieping op een thema, instrumentatie van een thema met werkwijzen of methodieken, of de verkenning van nieuwe mogelijkheden binnen een thema.*

Democratie als levend erfgoed resulteert in een werkwijze voor een interdisciplinaire benadering van erfgoed, met oog voor actuele, maatschappelijke uitdagingen. Dit project maakt duidelijk dat erfgoed midden in de samenleving staat. Erfgoed is relevant voor vandaag én voor morgen. Het gaat niet alleen over het verleden, zoals het geval is bij historische interieurs of archeologische vondsten. Het gaat ook niet over het hebben van kennis om ermee om te gaan, zoals boeken die alleen aangeraakt mogen worden met handschoenen aan of het restaureren van schilderijen met een wattenstaafje. Iedereen neemt deel aan de democratie en heeft er daarom iets over te zeggen. Democratie als levend

erfgoed gaat over identiteit en levensstijl. Het is een manier om jongeren en burgers (de erfgoedgemeenschap) te betrekken bij erfgoed.

Veel mensen delen zorgen over de staat van de democratie. In dit project worden twee sectoren die werken aan het versterken van de democratie of de potentie hebben om dat te doen met elkaar verbonden: erfgoedinstellingen en bibliotheken. Dit stimuleert een bredere blik en het aangaan van samenwerkingen buiten de eigen sector, ook als het project is afgelopen.

Met dit project willen wij internationale samenwerking bevorderen. Dit is broodnodig is voor makers, publiek, Nederland en de wereld. Veel actuele uitdagingen stoppen namelijk niet bij de grens. DutchCulture en de European Cultural Foundation willen deze internationale manier van werken meegeven aan het culturele veld, omdat die onze kennis en ons netwerk verrijkt. Samen kunnen we meer en komen we verder.

Bij de beoordeling van uw initiatief wordt ook gekeken naar de aansluiting van uw initiatief bij de ambities van anderen en bij vraagstukken in de samenleving en de inzet van vrijwilligers. Daarover gaan de volgende drie vragen.

11. Omschrijf of, en zo ja op welke wijze het initiatief bijdraagt aan actuele (beleids)ontwikkelingen en maatschappelijke vraagstukken.

Te denken valt aan uitsluiting, dekolonisering en grote transities in de leefomgeving.

- Dit project **vergroot de aandacht voor de democratie**. Zowel in Nederlands als in Europa staan democratische waarden onder druk. De Free Press Index liet zien dat in 2025 slechts vijf Europese lidstaten 'goed' scoren op het gebied van persvrijheid en de andere EU-landen 'voldoende' of 'problematisch' (Reporters without Borders, "World Press Freedom Index 2025").

Op beleidsniveau in Nederland en Europa worden er stappen gezet om de democratie te versterken. In juli 2025 presenteerde de Europese Commissie haar nieuwe Meerjarig Financieel Kader, de Europese begroting voor 2028-2035, waarin het programma Citizens, Equality, Rights and Values dat democratische projecten financiert een bijna verdubbeld budget kreeg ten opzichte van de vorige beleidsperiode. Van een hele andere orde zijn de burgerberaden die door verschillende (regionale) overheden geïntroduceerd zijn: een groep burgers die een afspiegeling van de samenleving vormen en in dialoog gaan en met aanbevelingen komen voor politici. Denker der Nederlanden [REDACTED] is een van de pleitbezorgers van deze vorm van medezeggenschap.

In de maatschappij zijn er talloze 'grassroots' initiatieven op het gebied van democratie. Universiteit Leiden werkt mee aan het Europese project #DemocracyinAction dat onderzoekt hoe grassroots-kunstprojecten bijdragen aan het versterken van de democratie. Het versterken van burgerschap en de democratie is voor Nederlandse bibliotheken zelfs vastgelegd in het Bibliotheekconvenant 2024-2027.

- Dit project **geeft jongeren meer (democratisch) zelfvertrouwen**. Uit onderzoek blijkt dat jongeren hun politieke voorkeur bepalen en de rol die zij in de democratie spelen en daar later nog weinig van afwijken. Democratie is voor sommigen een groot, ongrijpbaar concept, net als bijvoorbeeld het klimaat. Jongeren kunnen het gevoel hebben dat anderen hierover bepalen en dat zij zelf geen invloed hebben. Daarom is het belangrijk om hen meer democratisch zelfvertrouwen te geven: een gevoel dat je iets bij te dragen hebt en dat er naar je geluisterd wordt.
- Dit project **verbindt de erfgoedsector en de bibliotheeksector**. Voor erfgoedinstellingen kan democratie een onderwerp zijn dat ver afstaat van hun collectie, missie en activiteiten. Dit project helpt erfgoedinstellingen en bibliotheken om aan de slag te gaan met het thema democratie en mensen uit hun doelgroepen en gemeenschappen.

- Dit project **versterkt Europese samenwerking en een idee van gemeenschappelijk Europees erfgoed**. Kennis en overdracht hiervan draagt bij aan begrip voor de ander, niet alleen binnen de eigen landsgrenzen maar ook binnen Europa.

12. Omschrijf de projectorganisatie en rolverdeling en geef aan of en zo ja op welke wijze er bij de uitvoering van het initiatief sprake is van samenwerking met of betrokkenheid van andere Belanghebbenden.

Dit project wordt geleid door DutchCulture, de organisatie voor internationale culturele samenwerking. DutchCulture werkt samen met makers, cultuurprofessionals, organisaties, overheden en andere partners aan een verbonden wereld waarin de kracht van cultuur tot volle bloei kan komen. Dat doen we door om makers, professionals en organisaties op weg te helpen, netwerken te verbinden en onze kennis en informatie over internationale culturele samenwerking te delen. Bijvoorbeeld door op maat gemaakte adviezen over (Europese) financiering, visa of artist-in-residence-mogelijkheden, door workshops en trainingen te verzorgen, door bezoekersprogramma's te organiseren, of door onze unieke gecureerde databases, met up-to-date informatie over internationale culturele activiteiten vanuit Nederland of residencies over de gehele wereld. De activiteiten van DutchCulture worden ontwikkeld vanuit de kernwaarden solidariteit, duurzaamheid, innovatie, dienstbaarheid en diversiteit en inclusie. Democratisering is een van de vier programmalijnen van DutchCulture in de beleidsperiode 2025-2028.

DutchCulture heeft veel ervaring met internationale (erfgoed)projecten om kennisuitwisseling te stimuleren en kennis te vergroten. De adviseurs van DutchCulture die werken aan Europa en aan erfgoed zullen in dit project de rol spelen van projectleider, onderzoeker en programmamaker. De communicatie-adviseurs zorgen dat het project de doelgroepen bereikt, vastgelegd wordt en onderzoeken de impact, waarna ze ook zorgdragen voor de kennisdeling. De financiële afdeling van DutchCulture is betrokken bij het beheer van het budget.

De European Cultural Foundation is projectpartner. Deze onafhankelijke organisatie streeft naar een gedeeld gevoel van wederzijds begrip en democratische solidariteit door culturele en educatieve activiteiten in Europa. Een van de strategische pijlers van de European Cultural Foundation zijn bibliotheken en de organisatie heeft een groot netwerk van bibliotheken in Europa, onder andere opgedaan door het project The Europe Challenge.

Museum Ons' Lieve Heer op Solder is als inhoudelijk partner betrokken bij de organisatie en invulling van de themasessie tijdens The Europe Challenge Summit, vanuit hun ervaring met jongeren communicaties van Voices of Tolerance.

Aarhus Public Library is als inhoudelijk en kennispartner betrokken bij de organisatie en invulling van de themasessie tijdens The Europe Challenge Summit en het vierdaagse programma (activiteit 3), vanuit hun ervaring met educatie over democratie.

Een academische partner is ook betrokken. Wij worden vaak benaderd door universiteiten met de vraag of wij een stage kunnen bieden voor hun studenten, een afstudeeropdracht willen laten uitvoeren of simpelweg een vraag uit de praktijk hebben waar studenten onderzoek naar kunnen doen. Dit Europese project met veel betrokkenen biedt een kans om samen te werken met een academische partner en gebruik te maken van de kritische blik van studenten in het doen van onderzoek en analyseren van de impact, die qua leeftijd ook aansluiten bij de jonge erfgoedgemeenschap die in dit project centraal staat.

13. Omschrijf in welke mate en op welke wijze vrijwilligers worden ingezet voor de uitvoering van het initiatief.

Vrijwilligers in dit project noemen wij liever participanten. Dit geeft aan dat zij een actieve rol hebben in het project en in het deelnemen en onderhouden van erfgoed, in dit geval het levend erfgoed van de democratie. De samenwerking met participanten in dit project bestaat op twee niveaus.

DutchCulture is een bovensectorale ondersteunende instelling die makers, culturele organisaties en professionals, overheden en Nederlandse diplomatieke posten in het buitenland ondersteunt. Deze brede doelgroep werkt vaak samen met vrijwilligers en (erfgoed)gemeenschappen. Voor de European Cultural Foundation geldt hetzelfde, maar op Europese niveau. Dit project richt zich dan ook op de erfgoedinstellingen en bibliotheken die de werkwijze van het project vervolgens kunnen implementeren voor participanten in hun achterban. Hun medewerkers zijn in dit project de participanten: actieve deelnemers als ambassadeurs van de erfgoedorganisaties en bibliotheken.

Daarnaast werken we in dit project actief samen met jongeren en vertegenwoordigers van gemeenschappen verbonden met de bibliotheken. Ook de studenten waar we mee samenwerken zijn participanten.

Voor alle participanten in het project geldt dat we een veilige omgeving willen creëren waarin gelijkwaardigheid, respect en bereidheid om te luisteren centraal staan.

Plan voor kennisontwikkeling en kennisdeling en de daarbij beoogde doelgroep(en)

14. De resultaten, inzichten en ervaringen die voortkomen uit uw initiatief moeten ten goede kunnen komen aan het hele erfgoedveld. De manier waarop u hier invulling aan geeft wordt meegewogen in de beoordeling. Omschrijf hoe u de resultaten, ervaringen en bevindingen van uw initiatief actief deelt met het Faro-netwerk en andere relevante doelgroepen. Werk een plan uit voor kennisontwikkeling en -deling, inclusief de beoogde doelgroep(en) en omschrijf daarin hoe de resultaten van het initiatief worden gedeeld.

Denk ook aan type communicatiemiddelen, frequentie etc. De kosten hiervoor kunt u opvoeren in uw begroting.

Kernboodschap

Democratie als levend erfgoed is van en voor iedereen: het vraagt actieve participatie, behoud én vernieuwing. Democratisch zelfvertrouwen is daarbij cruciaal. Internationale culturele samenwerking versnelt leren, vergroot draagvlak en levert concrete waarde op voor sector en samenleving.

Kanalen en formats

- DutchCulture.nl: themapagina met research-landing, downloads (NL/EN), visuals en updates
 - Doelgroep: culturele (erfgoed)sector, culturele (erfgoed)professionals
 - Frequentie: elk kwartaal
- DutchCulture-nieuwsbrief en socials (LinkedIn, Instagram): teasers, highlights en call-to-actions
 - Doelgroep: sector, professionals (nieuwsbrief)
 - Doelgroep: publiek, sector, professionals, overheden (socials)
 - Frequentie: elk kwartaal (nieuwsbrief)
 - Frequentie: minimaal 2 per activiteit (socials)
- ECF-kanalen: aankondiging en (co)verslaglegging tijdens de summit
 - Doelgroep: sector, professionals, overheden
 - Frequentie: eenmalig
- Kanalen academische partner: academische duiding, storytelling en cross-posting/collabs
 - Doelgroep: sector, professionals, overheden

- o Frequentie: ~4
- Podcast (storytelling): 2 afleveringen rond cases/portretten + 1 wrap-up met beleids-implicaties
 - o Doelgroep: sector, professionals, publiek
 - o Frequentie: 3 afleveringen/communicatie via DutchCulture-kanalen (zie punt 2)
- Beleidsbrief (2-pager, NL/EN): kerninzichten, aanbevelingen en contactpunten voor vervolg
 - o Doelgroep: overheden
 - o Frequentie: eenmalig

Activiteiten en deliverables

Activiteit 1:

- Startartikel op DutchCulture.nl: context, doelen en methodiek van het onderzoek
- Artikel op basis van onderzoek over democratische waarden en de erfgoedsector in Nederland (NL/EN), met samenvatting en infographics

Activiteit 2:

- Vooraf: aankondiging met key questions en sprekers
- Tijdens: live-berichtgeving/social posts
- Na afloop: verslag met lessons learned

Activiteit 3:

- Fotoverslag + korte video-recap (ondertiteld), quotes van deelnemers; embed op DutchCulture.nl
- Storycards (social): 'wat heb je geleerd, wat neem je mee?'
- Verspreiding via mailbestand erfgoed DutchCulture

Activiteit 4:

- Podcast (storytelling), afleveringen rond thema's: participatie, erfgoedpraktijk, beleid

Activiteit 5:

- Beleidsbrief (NL/EN) met 5–7 aanbevelingen; verspreiding via mailings en gericht netwerk
- Online kennisdelingssessie met Q&A voor beleidsmakers en sector (opname + samenvatting online)

Monitoring & evaluatie

- Bereik: pageviews (landing/longread), leestijd, downloads (rapport/beleidsbrief), nieuwsbrief-CTR
- Engagement: podcast-plays/retentie, social-CTR, eventregistraties en opkomst
- Beleidsimpact: aantal policy-brief downloads, uitnodigingen voor gesprekken, vervolgoopdrachten
- Kwalitatief: inzet van jongeren-netwerk, feedback van deelnemers (enquête), media-mentions, testimonials

Begroting

15. De gevraagde financiële bijdrage moet in verhouding staan tot de verwachte impact van het initiatief. Behalve een projectplan dient u ook een begroting toe te voegen (separate bijlage). Omschrijf hieronder op welke wijze u de mogelijkheden van cofinanciering (eigen bijdrage en bijdragen derden) heeft onderzocht en wat daarvan de uitkomst is geweest.

De financiële bijdrage van de Subsidieregeling Uitvoeringsagenda Faro maakt het project Democratie als levend erfgoed mogelijk. Dit project vormt een aanvulling op de reguliere activiteiten van

DutchCulture en de European Cultural Foundation, maar sluit naadloos aan bij de doelstellingen en ambities van beide organisaties. Daarom investeren wij allebei fors in dit project, met name door de inzet van medewerkers: voor de organisatie, communicatie en begeleiding van participanten en studenten. Activiteit 2 is onderdeel van de driedaagse Europe Challenge Summit 2026. Voor de Summit en voor deze activiteit worden meer kosten gemaakt dan in de projectbegroting zijn opgenomen, zoals catering en communicatiekosten. Deze kosten worden ook gedekt door de projectorganisaties.

DutchCulture en de European Cultural Foundation dekken ook out-of-pocket-kosten van het project, zoals de kosten voor zaalhuur. Dankzij de Subsidieregeling Uitvoeringsagenda Faro kunnen wij buitenlandse en Nederlandse participanten uitnodigen en hun reis- en verblijfkosten betalen, een extra sessie tijdens The Europe Challenge Summit organiseren waarin democratie én erfgoedinstellingen centraal staan en een vierdaags verdiepend programma organiseren dat draait om Europese kennisuitwisseling. Het verzamelen en delen van de opgedane kennis, met behulp van een stagiair en studenten, wordt ook mogelijk door de subsidie. Zo bieden wij erfgoedprofessionals van de toekomst de kans om mee te werken aan dit internationale erfgoedproject in lijn met het Verdrag van Faro.

Ingevuld door: [REDACTED]

Datum: 5 september 2025